

Asia: VN/11210/2020

HE laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Demla ry:n lausunto hallituksen esityksestä laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta

Oikeuspoliittinen yhdistys - Rättspolitiska föreningen - Demla ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta. Lausuntonaan yhdistys lausuu seuraavaa:

Näkemyksemme mukaan kenenkään ei tulisi työssään tai sen ulkopuolella joutua uhkailun kohteeksi. Viranomaisten puolesta toimiviin virkamiehiin/viranhaltijoihin sekä julkisyhteisöjen työntekijöihin kuten myös julkisessa luottamustehtävässä toimiviin henkilöihin kohdistuva uhkailu on ilmiö, joka on syytä ensi tilassa kitkeä yhteiskunnastamme. Uhkailu kohdistuu etenkin julkisissa tehtävissä toimiviin ja usein jo muistakin syistä haavoittuviin ryhmiin kuten naisiin ja vähemmistöihin.

Lausuttavana olevan hallituksen esitysluonnoksen ytimen muodostaa muutos syyteoikeudessa. Tarkoituksena on siirtää laitonta uhkausta koskeva rikos yleisen syytteen alaiseksi. Tällä arvioidaan olevan kyseisen rikoksen tekemistä ennaltaehkäisevä, yleispreventiivinen vaikutus. Analogiaa muutosehdotukseen voidaan hakea taannoisesta muutoksesta lähisuhdeväkivaltaa koskevien rikosten syyteoikeudessa. Näiden asetelmien rinnastamismahdollisuutta on syytä lainvalmistelussa vielä tarkentaa.

Demla pitää tervetulleena, että laitonta uhkausta koskeva rikos siirrettäisiin yleisen syytteen alaiseksi. Kynnys tapausten viemisessä poliisille alenee, kun esim. virkamiehen ei tarvitse itse tehdä itseään jääviksi, vaan asia on enemmän viraston johdon ja muun koneiston asia. Lisäksi uhrin asema paranee, kun hänen ei itse tarvitse viedä asiaa eteenpäin, mikä usein aiheuttaa uhrille uuden uhkailuryöpn. Demla pitää tältä osin uudistusta tarkoituksenmukaisena, sillä se kertoo, että asia

otetaan vakavasti. Lainsäädännön muutos syyteoikeuden osalta ei kuitenkaan ole yksinään riittävä toimi. Demla yhtyy Lakimiesliiton ja muiden järjestöjen kantaan siitä, että maalittamisen tunnusmerkistö tulisi saada rikoslakiin.

Lainsäädännön uudistamisen lisäksi tarvitaan myös viranomaistoimintaan kohdistuvia toimia: viranomaiset tulee velvoittaa laatimaan valmiita toimintamalleja uhkailun varalle uhrin aseman turvaamiseksi. Lisäksi poliisille tulee varata riittävät resurssit tutkia ja saattaa tunnusmerkistön täyttävät tapaukset riippumattoman tuomioistuimen ratkaistavaksi. Toimintaohjelmien ja resurssien lisäksi tulee koulutuksen avulla laajentaa viranomaisten osaamista ilmiön tunnistamiseksi ja vakavasti ottamiseksi. Yksi vaihtoehto olisi esimerkiksi perustaa rikostyyppiin erikoistuneiden tutkijoiden yksiköitä käsittelemään rikoksia.

Yleisen syytteen alaisuus auttaa ilmiön kitkemiseksi, mutta ei missään tapauksessa ole yksinään riittävä toimi. Ilmiön kitkeminen vaatii paljon myös lainsäädännön ulkopuolista toimintaa. Sekä lakiuudistuksen että näiden toimintaohjelmien vaikutusta tulee myös aidosti arvioida ja tehdä tarvittavat mahdolliset muutokset näiden tulosten perusteella.

Demla ry:n puolesta

Virve Valtonen

puheenjohtaja

Valtonen Virve
Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry

Vuori Wiking
Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry